

Спільна заява щодо ядерної безпеки, захищеності та гарантій в Україні

Засідання Ради керуючих МАГАТЕ (червень 2025 року)

Пані Голово,

Маю честь виступати із цією спільною заявою від імені наступних 49 делегацій: Австралія, Австрія, Албанія, Бельгія, Болгарія, Боснія і Герцеговина, Гана, Греція, Грузія, Данія, Естонія, Ірландія, Ісландія, Іспанія, Італія, Канада, Кіпр, Коста-Рика, Латвія, Литва, Ліхтенштейн, Люксембург, Мальта, Монако, Нідерланди, Німеччина, Нова Зеландія, Норвегія, Північна Македонія, Польща, Португалія, Республіка Корея, Республіка Молдова, Румунія, Сан-Марино, Сінгапур, Словаччина, Словенія, Сполучене Королівство, Україна, Фінляндія, Франція, Хорватія, Чеська Республіка, Чилі, Чорногорія, Швеція, Швейцарія та Японія.

Наші делегації підтверджують повну підтримку постійних зусиль Агентства щодо забезпечення ядерної безпеки та фізичної ядерної безпеки в Україні, незважаючи на надзвичайно складні обставини. Ми вітаємо постійну фізичну присутність Агентства на п'яти ядерних об'єктах України, включно з Запорізькою атомною електростанцією (ЗАЕС), а також місії з ядерної та фізичної безпеки на відповідних електропідстанціях.

Пані Голово,

Продовження контролю Російської Федерації над ЗАЕС, зокрема присутність озброєних військових та техніки, як про це повідомляє Агентство, підриває "сім незамінних принципів ядерної безпеки та захищеності в умовах збройного конфлікту", визначених Генеральним директором, і ставить під загрозу реалізацію п'яти конкретних принципів щодо захисту ЗАЕС. Це призвело до технічної деградації станції та створює серйозні ризики для ядерної безпеки як для України, так і для ширшого регіону.

У цьому контексті ми підтверджуємо, що всі реактори ЗАЕС повинні залишатися у стані холодної зупинки. Як зазначено у звітах Генерального директора, поточна ситуація на ЗАЕС щодо наявності води для охолодження, надійності зовнішнього електропостачання, завершення простроченого технічного обслуговування та доступності запасних частин не дозволяє повертати станцію до нормальної експлуатації.

Наші делегації категорично відкидають будь-які спроби короткострокового запуску реакторів на ЗАЕС, оскільки це суперечить усталеним принципам ядерної безпеки та розумінню Агентства, викладеному у звітах Генерального директора. Крім того, будь-яка спроба Російської Федерації перезапустити ЗАЕС суперечитиме відповідним резолюціям Ради керуючих, Генеральної конференції МАГАТЕ та Генеральної Асамблеї ООН і є абсолютно неприйнятною.

Ми наголошуємо, що будь-який перезапуск реакторів ЗАЕС можливий лише після повернення станції під законний контроль та нагляд компетентного регуляторного органу України. Перед цим мають бути проведені ретельні операції з розмінування, капітальний ремонт усіх реакторів та допоміжних систем, а також комплексні інспекції безпеки, що завершаться чіткою сертифікацією з боку Державної інспекції ядерного

регулювання України. Важливу роль у цьому процесі відіграватиме і МАГАТЕ, забезпечуючи, що експлуатація станції відновлюється безпечно.

Пані Голово,

Ми підтримуємо постійну фізичну присутність експертів МАГАТЕ на ЗАЕС з повною повагою до суверенітету та територіальної цілісності України. Безпека персоналу Агентства залишається надзвичайно важливою. Затримки у ротації Місії підтримки та сприяння МАГАТЕ на ЗАЕС (ISAMZ) є неприйнятними, і Російська Федерація повинна негайно припинити будь-які дії, які перешкоджають своєчасному проведенню ротацій та наражають персонал МАГАТЕ на небезпеку.

Одночасно ми наголошуємо, що ISAMZ має бути надано повний, безперешкодний та своєчасний доступ до всіх відповідних об'єктів і інформації для здійснення повноцінного моніторингу ядерної безпеки на ЗАЕС, а також виконання гарантійної діяльності відповідно до зобов'язань України в рамках гарантій. Ми висловлюємо занепокоєння у зв'язку з тим, що, за словами Генерального директора, місії ISAMZ досі заборонено доступ до ключових зон станції, включно з західною частиною машинних залів.

Пані Голово,

Відповідно до попередніх резолюцій Ради керуючих МАГАТЕ та Генеральної конференції, ми закликаємо Росію вивести усіх несанкціонованих військових та інших осіб з території ЗАЕС та повернути станцію під повний контроль компетентного українського регуляторного органу.

Ми також закликаємо всі держави-члени МАГАТЕ продовжувати надавати політичну, фінансову, технічну та матеріальну підтримку всеохоплюючій програмі технічної допомоги Україні від Агентства. Це включає забезпечення постійної присутності експертів МАГАТЕ на українських ядерних об'єктах і зміцнення потенціалу Агентства для оперативної, об'єктивної та неупередженої оцінки стану ядерної безпеки.

На завершення, ми висловлюємо щирі вдячності МАГАТЕ та Генеральному директору за постійні та невтомні зусилля щодо забезпечення ядерної безпеки, захищеності та виконання гарантій в Україні за надзвичайно складних умов.

Дякую.